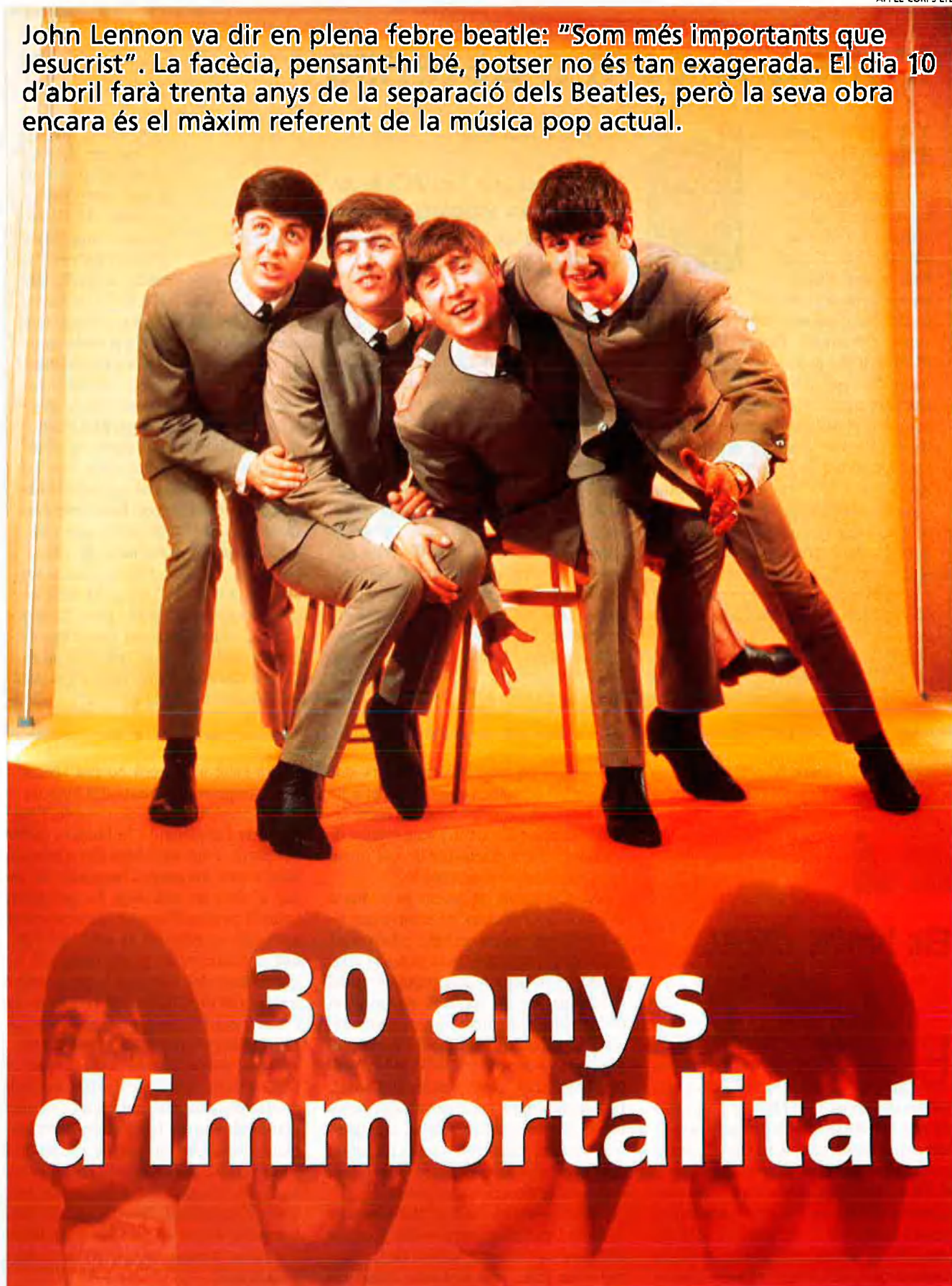

APPLE CORPS LTD

John Lennon va dir en plena febre beatle: "Som més importants que Jesucrist". La facècia, pensant-hi bé, potser no és tan exagerada. El dia 10 d'abril farà trenta anys de la separació dels Beatles, però la seva obra encara és el màxim referent de la música pop actual.

30 anys d'immortalitat

Fa tres dècades que els Beatles posaven punt final a la seva història. L'any 1969 les relacions entre els quatre de Liverpool havien entrat en crisi i les pressions a les quals es trobaven sotmesos els eren més i més difícils de suportar. Tot indicava que la carrera en solitari del quartet era a punt de començar, però uns quants mesos abans de fer pública la separació van tornar a entrar en un estudi per enregistrar plegats les cançons de *Let It Be*. Un últim àlbum que encara va accentuar més les discrepàncies internes entre els components de la banda. El disc va sortir el 18 de maig del 1970. Unes setmanes abans, el 10 d'abril, McCartney, que com Ringo Starr era a punt de publicar un disc en solitari, va anunciar que plegava i, conseqüentment, la mort dels Beatles.

Però el fet cert és que l'obra dels *fab four* continua vigent trenta anys després. Avui, en ple 2000, milers de grups de tot el món continuen reivindicant amb entusiasme les seves cançons, i els seus treballs encara es despatxen, l'un dia sí, l'altre també, a les botigues de discos. Els Beatles són dels pocs artistes que durant la vida i durant la mort han rebut, al mateix temps i amb la mateixa intensitat, la veneració del públic i de la premsa. Un reconeixement general gens desmesurat, si tenim en compte les fites aconseguides durant els vuit anys i poc més que Paul McCartney, George Harrison, Ringo Starr i John Lennon van treballar junts.

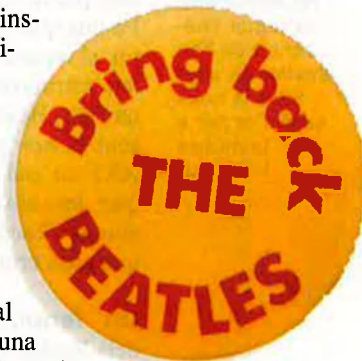
Claus de l'èxit. Els mèrits musicals dels Beatles s'han de buscar en moltes direccions. Un dels seus principals encerts va ser la gran dimensió de la seva obra creativa. Quants grups han enregistat en vuit anys tretze àlbums? És evident que ben pocs. I menys avui, quan els períodes d'espera entre l'un disc i l'altre acostumen a ser de dos anys a tres. Els Beatles van ser una formació altament prolífica. A més, comptaven amb un públic que no es cansava de la seva producció

musical constant. Prova en són la seixantena llarga de cançons que van enregistrar en un parell d'anys (1963 i 1964), una xifra que avui faria ballar el cap de qualsevol formació acostumada a compondre al ritme discret que imposa la indústria.

També van encertar-la en la proposta musical: un compendi de mentalitats diferents. D'una banda, van recuperar popularment la tradició del rock'n'roll. D'una altra, mai no es van conformar amb la utilització de patrons ja coneguts, ans van explorar continuament nous estils i camins musicals. El grup era format per una colla d'inquiets que

a cada disc van voler fer un pas més enllà. Això, en bona mesura, explicaria l'eclecticisme de les seves cançons. Van anar ampliant la seva proposta, sense complexos, amb instruments com el sitar, amb arranjaments de corda, flautes, o amb atmosferes místiques. Qualsevol instrument era benvingut, si aconseguia que la base instrumental del grup (un baix, una bateria i dues guitarres) sonés molt més dinàmica, vital i agraciada.

Un altre dels seus punts favorables va ser l'actitud. Els Beatles van representar, durant els anys 60, la modernitat entesa des del conservadorisme. Sempre van innovar, però amb l'esquena ben coberta. És a dir, van apostar per nous punts de vista sense traïr el so fresc i perfectament identificable que els feia populars. Tots els grups que després ho han intentat, cap no ha aconseguit de lligar una proposta amb tanta naturalitat. I els Beatles potser són l'única banda que ha sabut connectar igualment amb totes les generacions que s'han succeït des de fa més de trenta anys. És difícil de

Els Beatles són dels pocs artistes que durant la vida i durant la mort han rebut, al mateix temps i amb la mateixa intensitat, la veneració del públic i de la premsa.

Els discos coneguts com el blau i el vermell. Són la recopilació oficial dels temes més populars de The Beatles.

JORDI PLAY

THE BEATLES

La formació Pet Shop Boys. Aquest grup, juntament amb The Smiths i Housemartins, va seguir l'herència de The Beatles als anys 80, a la nova edat d'or per a la música britànica.

creure, però la seva música, encara avui, tant convenç un infant com un adult. Les seves perfectes harmonies vocals no coneixen públic ni data de caducitat. Fa uns quants anys George Martin, el reputat productor del quartet, afirmava: "Estic convençut que els Beatles continuaran essent el *non plus ultra* del segle XXI en música pop, a mesura que les noves generacions els aniran descobrint". No sembla que anés errat.

Un fenomen social. L'èxit dels Beatles no es basa només en factors estrictament musicals. El quartet també va trencar motlles de caire social, aprofitant un context favorable. L'Anglaterra de començament dels 60 era un país ensopit, apagat i socialment dividit, segons el poder adquisitiu de cada família. Els Beatles, amb la seva música, revolucionen aquesta situació. Són uns nois més del jovent marcat pels típics problemes de la classe treballadora, però hi ha una cosa que els diferencia de la resta: estan decidits a tirar endavant el seu somni, colonitzar el món amb les seves melodies. Arriben cançons com *Twist and Shout*, *Love Me Do* o *Please Please Me*, i el país resta

tan pendent dels Beatles com abans podia ser-ho del futbol. La febre social s'encomana a mig món. El poeta Allen Ginsberg arriba a assegurar que el centre de la consciència social s'ha traslladat a Liverpool, i el quartet rep la condecoració de l'Ordre de l'Imperi Britànic.

El poble es va tirar als seus peus perquè ofería una cosa inèdita; i no solament musical, sinó també més simbòlica. A banda ser el primer grup que havia triomfat com a tal (és a dir, com a conjunt d'individus), la seva popularitat va esclatar en el moment que una bona part de la societat demanava a crits un revulsiu d'aquesta magnitud.

D'aquí va néixer allò que se'n va dir la *beatlemania*. No ens enganyem: ni els Backstreet Boys, ni les Spice Girls, ni Enrique Iglesias no han inventat els *fans*. The Beatles va ser el primer grup de fans de la història. Un grup de fans format per alguna cosa més que no adolescents que no tenien por de quedar-se afòniques als concerts. I és que tant emocionaven el canbrer que servia copes en un pub, com al carter, el carnisser o la perruquera del barri. El quartet, conscient de l'interès que despertava en la

gent, va fomentar la seva popularitat també amb films, rodats a mitjan anys 60. Autèntiques biografies visuals, com ara *Quina nit, la d'aquell dia* i *Help*, tots dos dirigits per Richard Lester.

Després d'ells. La figura dels Beatles va ser reivindicada durant la dècada dels 70 per l'Abba suec, que va incorporar al seu *leit-motiv* melodies ensucrades. El resultat va ser un producte que ja aleshores es considerava tan

APPLE CORPS LTD

Fa un any, en el número 764, EL TEMPS va publicar una exclusiva sobre els quatre de Liverpool: Una carta inèdita de George Harrison a Joan Mascaró. Segons desvetllàvem, el gran traductor de sànscrit va ser una peça clau en l'orientalisme místic dels Beatles.

ARXIU

xaró com graciós. En una línia més seriosa, els Beatles tornen a ser un referent després de la mort del punk, és a dir, cap a la fi dels anys 70, durant la *new wave*, un moviment musical que, a partir de noms com Elvis Costello, Madness, The Police o Jam, torna a recuperar l'esperit dels anys 60. És la nova edat d'or de la música britànica, que ens conduirà fins als anys 80, una dècada governada per The Smiths, Housemartins i, ja cap al final, pels Pet Shop Boys.

Avui, el cas més clar del pes dels Beatles és el grup britànic Oasis. Paul McCartney ha arribat a afirmar: "Personalment, prenc el treball dels germans Gallagher com un homenatge als Beatles". La influència de Beatles en el cantant d'Oasis supera fins i tot l'àmbit musical. Així, el fill de Liam Gallagher, nascut fa uns quants mesos, ha estat batejat amb el nom de Lennon. Però, curiositats al marge, Oasis ha estat prou hàbil per a adequar la proposta dels Beatles als anys noranta, i fer de les seves cançons un important reclam popular. La banda de Manchester ha despatxat milions d'exemplars dels seus àlbums i ha abanderat el moviment *brit-pop* de la dècada dels noranta. Una escena en què també han tingut un paper destacable formacions com ara Blur

(els majors *rivals* d'Oasis), Elastica o Supergrass.

Tot i així, aquests últims trenta anys els Beatles no sempre han estat el mirall dels moviments musicals que han vingut després. No ho van ser del *glam*, que va viure el seu auge entre els anys 71 i 76, i que va donar artistes de

manera de funcionar. Ben entrat l'any 2000, les discogràfiques es mantenen entestades a fer una política més de despatx que no pas de carrer, que és on hi ha les propostes a descobrir. Això explica que molts grups de gran vàlua hagin estat rebutjats sovint pels segells discogràfics abans de signar un contracte.

Els Beatles, en un primer moment, tampoc no foren vistos amb bons ulls per la indústria. En realitat el seu projecte va ser rebutjat més d'una vegada. És la figura del *manager*, la que va ser crucial perquè la música del grup no quedés aparcada en l'oblit. Brian Epstein era el responsable d'una botiga de discos que va veure en el quartet de Liverpool una font de creativitat i de diners important. De seguida els va oferir els seus serveis. Aprofitant els seus contactes amb segells londinencs va provar de vendre el treball del grup, per més que sempre topava amb fortes resistències. Ningú no veia clar l'èxit de la banda; tot eren negatives. Epstein només va captar l'interès de la multinacional EMI amenaçant-los de no tornar-los a comprar-li cap més disc per a la botiga. D'aquesta manera va aconseguir que es publicés, al cap d'uns quants mesos, *Love Me Do*. Aquesta anècdota posa en evidència la possibilitat, no tan remota, que

La formació Oasis, encapçalada pels germans Gallagher, es va convertir en el grup revelació del pop de finals de segle. Paul McCartney ha arribat a afirmar: "Personalment, prenc el treball dels Gallagher com un homenatge als Beatles".

La figura dels Beatles es va reivindicar després de la mort del punk, quan la new wave, a partir de noms com The Police o Madness, recupera l'esperit dels '60.

la talla de Marc Bolan o David Bowie. Ni tampoc de l'art rock, que va abanderar Bryan Ferry, al capdavant de Roxy Music.

La indústria no n'aprèn. La mentalitat de la indústria no ha canviat gaire al llarg d'aquestes tres darreres dècades. Ni la mentalitat, ni, conseqüentment, la

XAVIER MERCADÉ

postes es perden pel camí pel desinterès de la indústria, que en lloc de potenciar la seva funció de caçatalents, només sembla interessada a trobar clònics dels grups que funcionen comercialment. Així va passar els anys 60, en vist del boom dels Beatles, quan va voler treure partit de formacions com Herman's Hermits o Searchers, que no han passat precisament als annals de la història. I així passa encara avui quan, amb èxits inesperats com els de La Oreja de Van Gogh, busquen bandes que reunixin les mateixes característiques per repetir un èxit igual de contundent.

El futur del pop. La música del segle XXI necessita més perso-

natges a l'estil de Beck. Algú que no es limiti a vendre el que ja s'ha venut abans, sinó que, a partir de referents ja coneguts, provi d'edificar el seu propi univers sonor. Que és allò que van fer els Beatles en el seu moment.

quatre dècades, però no pas l'únic. Seria absolutament injust i erroni d'arribar a la conclusió que The Smiths, Cocteau Twins, Blur, The Verve, James, Supergrass, Radiohead, U2 o Echobelly deuen l'existència als quatre de Liverpool. Com també ho seria, si aquests no en reconeguessin la influència. No és il·legítim de reconèixer unes influències, sempre que siguin administrades amb justesa i sense abusos.

Per a entendre el present cal tenir en compte el passat. Els Beatles tampoc no van edificar el seu projecte a partir d'ells mateixos. Artistes com Bob Dylan, Phil Spector, Roy Orbison o Elvis Presley, foren referents clars de la seva música. Uns quants anys abans de morir, John Lennon ho havia dit clarament: "Durant la meua adolescència, l'única cosa que m'interessava era el rock; era l'única cosa real. Quan una cosa és real, normalment és senzilla; i quan és senzilla, és de veritat".

La música del segle XXI necessita algú que, a partir d'uns referents ja coneguts, edifiqui el seu propi univers sonor. Que és allò que van fer els Beatles en el seu moment.

Internet, seguidors i detractors. La indústria de la música passa avui un moment difícil. Als problemes ja esmentats, cal afegir-hi la irrupció d'Internet, concretament de l'MP3. Es tracta d'un format d'àudio que comprimeix les cançons i facilita que es puguin copiar a gran velocitat a través d'Internet i que es puguin registrar en un compacte. Ja hi ha milers de persones que es beneficien d'aquest format. Així, aquests últims mesos s'han disparat les vendes tant d'enregistradors de compactes com de compactes verges.

Si bé l'MP3 constitueix una amenaça per a la indústria, també és una alliberació per a l'artista del pop i de la música en general. Cap creador no haurà de supeditar el seu treball a l'ús que en faci una discogràfica. El consumidor, i no pas la indústria, s'encarregarà de decidir els artistes que mereixen el seu interès. Aquesta situació podria evitar que grups de gran qualitat restin sense descobrir, com va ser a punt de passar amb els Beatles.

Així mateix, és molt probable

EFE

La Oreja de Van Gogh (a baix) ha estat un gran èxit del pop espanyol de finals de segle. La indústria intenta trobar bandes clòniques per repetir l'èxit. Beck (a dalt) és un dels músics més innovadors actuals. Un artista que no es limita a vendre el que ja s'ha venut abans.

els Beatles s'haguessin quedat sense enregistrar cap disc.

Aquesta mateixa situació continua prevalent en el món musical d'ara. Centenars de bones pro-

postes sorgides aquestes últimes

ARXIU

Bono, líder del grup U2. La formació irlandesa ha estat una de les protagonistes del pop dels vuitanta i noranta.

que l'existència de l'MP3 abarateixi el cost final del suport, el compacte o qualsevol que pugui aparèixer amb el temps. Les grans multinacionals no han reaccionat a temps i encara no han trobat un mitjà prou eficaç per a frenar l'expansió d'aquesta pirateria musical. La solució és difícil, si tenim en compte que l'MP3 és un format legal, i que només un ús esbiaixat el faria entrar dins la il·legalitat.

Tecnologies a part, és difícil de determinar els camins que seguirà el pop a partir d'ara. Però el cas és que el futur del pop no es pot imaginar gaire diferent del que ha estat aquestes últimes temporades. Amb l'electrònica o amb recursos musicals diversos, la música dels Beatles continuarà funcionant com una referència, i les escoles d'anglès continuaran ensenyant a partir de lletres de cançons com *Yesterday*, *Help* o *Let It Be*.

Rubèn Mayoral

La universitat que t'obre al món

La universitat que l'emportes a casa via Internet:

- **Psicopedagogia**
(2n. cicle)
- **Psicologia**
- **Dret**
- **Humanitats**
(també accés a 2n. cicle des d'altres estudis universitaris)
- **Filologia Catalana**
(també accés a 2n. cicle des d'altres estudis de filologia)
- **Documentació**
(2n. cicle)
- **Ciències Empresarials i Administració i Direcció d'Empreses**
- **Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes**
- **Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió**
- **Graduat Multimèdia**
(titulació pròpia interuniversitària amb la UPC)
- **Doctorat sobre la Societat de la Informació i el Concixement**

Sol·licitud d'accés:
del 25 de març al 3 de maig

Inici període lectiu: setembre de 2000

i 902 141 141

www.uoc.es

Universitat Oberta de Catalunya

Pots lliurar la sol·licitud als centres de suport de la UOC a Barcelona, Lleida, Manresa, Reus, Sabadell, Salt, Sant Feliu de Llobregat, Terrassa, Torlosa, Madrid i Brussel·les.

La Universitat sense distàncies